

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/141/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5315205663
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yvetta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2016:5315205663.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Yvetty Dzugasovej a členov senátu JUDr. Jany Urbanovej a JUDr. Adriany Gallovej, v právnej veci navrhovateľa: R. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. č. XXXX, zastúpený JUDr. Janou Hanulákovou, Dis.advokátkou so sídlom C. XXX, kancelária S., Y. W. XXXX, proti odporkyni: M. Z., nar. X.X.XXXX, bytom H. č. XX, zastúpená splnomocnenou zástupkyňou C. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom H. č. XX, o zníženie výživného, v konaní o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 5C/165/2015-36 zo dňa 17. decembra 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Čadca č.k. 5C/165/2015-36 zo dňa 17. decembra 2015 p o t v
r d z u j e .

Odporkyni náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol návrh navrhovateľa na zníženie výživného v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine. Odporkyni súd náhradu trov konania nepriznal z dôvodu ich neuplatnenia.

2. V dôvodoch svojho rozhodnutia okresný súd poukázal na skutočnosť, že navrhovateľ sa domáhal zníženia výživného na sumu 30 % životného minima mesačne, pretože zostal bez akéhokoľvek príjmu, živia ho rodičia, ktorí zároveň uhrádzajú všetky životné náklady.

3. Z výsledkov vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že naposledy bolo rozhodované o výživnom rozsudkom Okresného súdu Čadca č.k. 4P/33/2013 zo dňa 6.6.2013, ktorým bola schválená rodičovská dohoda, a na základe ktorej sa navrhovateľ - otec zaviazal prispievať na výživu odporkyne - dcéry sumou 200,00 Eur mesačne. V čase posledného rozhodovania bol navrhovateľ nezamestnaný, zarábala si brigádnickou činnosťou. Odporkyňa bola študentkou 1. ročníka Obchodnej akadémie Žilina. V súčasnosti je odporkyňa študentkou 4. ročníka Obchodnej akadémie, je vekovo staršia, inak sa jej pomery nezmenili. Matka v čase posledného rozhodovania o výživnom pracovala ako opatrovatelka seniorov v Rakúsku v dvojtyždňových turnusoch, kde pracuje aj toho času, takže súd u nej zmenu pomerov nezistil. Otec je v súčasnosti taktiež nezamestnaný, vedený na úrade práce, zarába si brigádnicky, požiadal o dávky v hmotnej núdzi.

4. S poukazom na ustanovenia § 26 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 78 ods. 1, § 75 ods. 1 Zákona o rodine okresný súd dospel k záveru, že návrh navrhovateľa nie je dôvodný. Nakoľko zákon pod pojmom zmena pomerov rozumie len zmenu podstatnú a závažnú v tých skutočnostiach, ktoré tvorili skutkový základ rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností, alebo rozhodnutia súdu o schválení dohody rodičov o rodičovských právach a povinnostiach, vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že

u žiadneho z účastníkov konania nezistil podstatnú zmenu pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu - zníženie výživného. Pokiaľ súd nemá preukázanú zmenu pomerov a rozhodol by o zmene výživného, išlo by o neprípustné preskúmanie a reparáciu právoplatného súdneho rozhodnutia.

5. Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý vyjadril nesúhlas s napadnutým rozhodnutím. Poukázal na tú skutočnosť, že sa musel starať o svojich chorých rodičov, ktorí ho živili a nemal z čoho platiť výživné. Keďže neplatil výživné, bol trestným rozkazom odsúdený a potrestaný za neplnenie vyživovacej povinnosti, preto si aj podal návrh na zníženie výživného. Medzičasom jeho otec zomrel, čo tiež uviedol na pojednávaní, takže mal za to, že dôležitá zmena pomerov nastala na jeho strane, pretože sa mu podstatným spôsobom znížil príjem. Žiadal rozsudok okresného súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

6. Odporkyňa sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadrila.

7. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p. tento rozsudok podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

8. Krajský súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 157 ods. 2 O.s.p.. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd. Z uvedených dôvodov sa krajský súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

9. Na doplnenie považoval krajský súd za potrebné vyjadriť sa k argumentom vyjadreným v podanom odvolaní.

10. V prvom rade sa žiada poznamenať, že predmetom návrhu na začatie konania bolo zníženie vyživovacej povinnosti navrhovateľa voči odporkyňi, ktorá je plnoletým dieťaťom navrhovateľa. Uvedené konanie je jednoznačne konaním návrhovým a sporovým; uplatňujú sa na neho všetky princípy platné pre kontradiktórne konania, kde je vždy na navrhovateľovi, aby preukázal tvrdený nárok. Iniciatíva súdu v dokazovaní je možná len pri aplikácii ust. § 120 ods. 1 veta tretia O.s.p., ktoré treba vykladať prísne reštriktívne. Vykonanie dôkazu nenavrhnutého účastníkom tak prichádza do úvahy iba v prípade, ak bez tohto ďalšieho dokazovania nemožno rozhodnúť vo veci samej. V zmysle uvedeného potom nemožno použiť predpisy, pravidlá a princípy typické pre konanie vo veci starostlivosti o maloleté dieťa. V konaní o výživnom na plnoleté dieťa vystupujú ako účastníci navrhovateľ a odporca, títo sú štandardnými sporovými stranami, ktoré sú povinné podľa § 120 ods. 1 veta prvá O.s.p. označiť dôkazy na podporu ich tvrdení.

11. Treba zdôrazniť, že navrhovanie dôkazov v Občianskom súdnom konaní má priamu spojitosť s povinnosťou tvrdenia (§ 79 ods. 1 a § 101 ods. 1 O.s.p.). Povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť môže účastník plniť od začiatku konania, v žalobe, vo vyjadrení k nej, mimo týchto procesných úkonov, v rámci prípravy pojednávania, pri odročovaní pojednávania. Povinnosť označiť dôkazy sa vzťahuje na všetky tvrdenia, ktoré sa uviedli v žalobe a vo vyjadrení odporcu. Poslednou procesnou možnosťou splnenia dôkaznej povinnosti je okamih vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania (§ 120 ods. 4 O.s.p.). Cieľom povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na účastníkovi konania, bez ohľadu na jeho procesné postavenie. Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového základu zisteného z dôkazov navrhnutých účastníkom v opačnom procesnom postavení, než je účastník, ktorý nesplnil alebo nedostatočne splnil svoju dôkaznú povinnosť. Je predovšetkým na osobe tvrdiacej, že jej prislúcha nárok, tento riadne uplatniť a predložiť potrebné dôkazy o jeho existencii. Skutočnosti a dôkazy, ktoré účastník neuplatnil v konaní pred súdom prvého stupňa nemožno v zásade pred odvolacím súdom uplatniť (výnimky formuluje ust. § 205a ods. 1 O.s.p.). V civilnom procese sa uplatňuje tzv. neúplný

apelačný systém, kedy súd je viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania a účastník môže v odvolacom konaní vzniesť námietky proti postupu prvostupňového súdu len v prípade, ak dané námietky boli už predmetom posudzovania zo strany tohto súdu. Súd odvolací vystupuje len ako opravný súd, jeho úlohou (spravidla) nie je vykonávať nové dôkazy, či zaoberať sa novými skutočnosťami, ktoré v prvostupňovom konaní neboli produkované.

12. Navyiac považoval krajský súd za potrebné zdôrazniť, že Zákon o rodine (§ 62 a násl.) upravuje základné pravidlá pre určenie výšky výživného rodičov k deťom. Konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane dieťaťa, jednak na strane povinného rodiča. Podľa súdnej praxe pre určenie výšky výživného k dieťaťu sú rozhodujúce reálne zárobkové schopnosti a možnosti povinného rodiča, ktoré sú dané jeho subjektívnymi vlastnosťami (fyzickou zdatnosťou, zdravotným stavom, vzdelaním, pracovnými skúsenosťami), ale aj okolnosťami objektívneho charakteru, najmä existenciu pracovných príležitostí primeraných vlastnostiam povinného rodiča. Na stanovenie výšky výživného je potrebné skúmať majetkové pomery, životnú úroveň, počet iných vyživovacích povinností povinného rodiča. V zmysle § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

13. Výživné stanovuje súd podľa stavu, ktorý tu bol v čase rozhodovania. Po rozhodnutí môže dôjsť k zmene odôvodnených potrieb oprávneného, môže nastať zmena v možnostiach a schopnostiach povinného. Ak sa tak stane, je možné previesť novú úpravu výšky výživného, a to buď jeho zvýšením alebo znížením, alebo dokonca zrušením vyživovacej povinnosti. Zmena rozsudku v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine je prípustná od doby, kedy došlo k zmene pomerov.

14. Návrh navrhovateľa na zníženie výživného nepovažoval ani odvolací súd za dôvodný. Navrhovateľ v priebehu konania nepreukázal splnenie zákonných podmienok, ktoré by mohli viesť súd k revízii pôvodného rozhodnutia o určení výživného na odporkyňu. Ak účastník tvrdil, že jeho príjem sa znížil, uvedená okolnosť nemohla byť sama osebe dôvodom pre vyhovie podanému návrhu. V konaní nebolo tvrdené ani zistené, že by navrhovateľ nebol schopný pracovať, nájsť si zamestnanie zodpovedajúce jeho kvalifikácii a skúsenostiam a plniť si vyživovaciu povinnosť voči svojmu dieťaťu. Až pri existencii zákonných dôvodov (napríklad výrazné zhoršenie zdravotného stavu a jeho vplyv na pracovnú schopnosť, vznik ďalšej vyživovacej povinnosti, nemožnosť nájsť si primerané zamestnanie bez zavinenia navrhovateľa a pod.), ktoré by museli byť v konaní náležitým spôsobom preukázané, bolo by možné pristúpiť k úprave výšky vyživovacej povinnosti (§ 163 O.s.p.). U navrhovateľa neboli zistené žiadne dôležité dôvody, pre ktoré by mohol súd pristúpiť k zníženiu vyživovacej povinnosti (keď zároveň obmedzenie príjmových možností bolo vyhodnotené aj podľa § 75 ods.1 veta druhá Zákona o rodine).

15. Treba zdôrazniť, že u rodiča dieťaťa sa vyžaduje zvýšená miera zodpovednosti súvisiaca s potrebou zabezpečovania všetkých oprávnených potrieb dieťaťa. Táto ochrana oprávnenej osoby je vyjadrená v § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine, kedy súd musí prihliadať na skutočnosť, že povinný sa bez dôležitého dôvodu vzdal výhodnejšieho zárobku. Konanie navrhovateľa nebolo možné vyhodnotiť na úkor odporkyne, ktorej zo zákona patrí výživné od povinného rodiča, ktorý musí vyvinúť všetko úsilie pre zabezpečenie a udržanie potrebného príjmu. Pokiaľ navrhovateľ v roku 2013 za tých istých podmienok pristúpil k uzatvoreniu rodičovskej dohody a na základe príjmov z brigádnickej činnosti bol schopný poskytovať výživné na odporkyňu vo výške 200,00 Eur, je jeho povinnosťou vyvinúť všetko úsilie pre zabezpečenie a udržanie si tohto potrebného príjmu, aj keď len z brigádnickej činnosti, pretože náklady na výživu odporkyne neklesajú, ale práve naopak, majú stúpajúci trend.

16. S poukazom na uvedené skutočnosti odvolací súd posúdil návrh na zníženie výživného ako nedôvodný, v dôsledku čoho rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

17. O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 142 ods. 1 (v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.), podľa ktorého účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelne uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. V odvolacom konaní bola úspešná odporkyňa, ktorá si však náhradu trov druhostupňového konania neuplatnila, resp. tieto jej ani nevznikli, a preto bolo rozhodnuté spôsobom vyjadreným vo výroku tohto rozsudku.

18. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo vydané pred 1.7.2016, t.j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, čomu zodpovedá i procesný postup a rozhodovanie odvolacieho súdu. K písomnému vypracovaniu rozhodnutia však dochádza za účinnosti „nového“ procesného predpisu - zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok. Vzhľadom k nie celkom jednoznačným prechodným ustanoveniam odvolací súd v rámci písomného vyhotovenia rozhodnutia čiastočne zohľadnil aj aktuálnu právnu úpravu; napríklad číslovanie odsekov odôvodnenia, poučenie o (ne)prípustnosti dovolania.

19. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému

rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)